

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 322/09-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti D., s. r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. R. K., D., ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 8/2009, 2 Obo 9/2009 z 15. apríla 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti D., s. r. o., o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2009 doručená sťažnosť spoločnosti D., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy, práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obo 8/2009, 2 Obo 9/2009 z 15. apríla 2009, ktorou žiadala vydať tento nález:

„1. Základné práva obchodnej spoločnosti D., s.r.o. so sídlom B., (...) podľa Čl. 20 ods. 1 v spojení s Čl. 12 ods. 1 Ústavy SR, podľa Čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj jeho základné právo podľa Čl. 46 ods. 1 a Čl. 48 ods. 1 Ústavy SR a Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Rozsudkom Najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 8/2009, 2 Obo 9/2009 zo dňa 15.04.2009, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 04.05.2009, porušené boli.

2. Zrušuje sa Rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 8/2009, 2 Obo 9/2009 zo dňa 15.04.2009, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 04.05.2009 a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti D., s.r.o. so sídlom B., trovy právneho zastúpenia, ktoré budú písomne vyčíslené do vydania rozhodnutia ústavného súdu.“

Z podanej sťažnosti vyplynulo, že obchodná spoločnosť A., s. r. o., B., podala 15. augusta 2005 Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka S., s. r. o., D. (ďalej len „S.“ alebo „úpadca“), ktorého jediným spoločníkom a konateľom bol J. B., B.

J. B. ako postupca uzatvoril 22. augusta 2005 so spoločnosťou S., s. r. o., D., ako postupníkom zmluvu o postúpení pohľadávky vo výške 8 100 000 Sk s príslušenstvom, ktorej dlžníkom bola spoločnosť S. Táto pohľadávka mala vzniknúť tak, že J. B. v hotovosti odovzdal do pokladne spoločnosti S. 31. marca 2003 čiastku 6 000 000 Sk, 9. mája 2005 čiastku 1 300 000 Sk a 1. augusta 2005 čiastku 800 000 Sk. Spoločnosť S., s. r. o., ako záložný veriteľ uzatvorila so spoločnosťou S., za ktorú konal J. B., 22. augusta 2005 na

zabezpečenie postúpenej pohľadávky z takejto pôžičky záložnú zmluvu, zálohom podľa ktorej boli nehnuteľnosti vo vlastníctve spoločnosti S., vklad záložného práva podľa ktorej bol povolený 12. septembra 2005 (ďalej len „záložná zmluva“). Spoločnosť S., za ktorú konal J. B. ako osoba povinná, vyhlásila v notárskej zápisnici spísanej notárkou Mgr. S. K. sp. zn. N 88/2005, Nz 40823/2005, NCRts 40275/2005 z 2. septembra 2005, že súhlasí s exekúciou v zmysle § 41 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov na svoj majetok pre vymoženie mimo iného aj pohľadávky, ktorú spoločnosť S., s. r. o., nadobudla od konateľa povinného na základe zmluvy o jej postúpení z 22. augusta 2005. Celkovo sa notárska zápisnica vzťahovala na pohľadávky spoločnosti S., s. r. o., voči spoločnosti S. vo výške 14 830 203,30 Sk, z toho pohľadávka na zaplatenie 8 100 000 Sk bola pohľadávkou, ktorú S., s. r. o., nadobudla od J. B. a zostávajúca časť tejto sumy zodpovedala pohľadávkou voči spoločnosti S., ktorú spoločnosti S., s. r. o., postúpila spoločnosť o., s. r. o., T.. Záložná zmluva uzatvorená 22. augusta 2005 zabezpečovala obe tieto pohľadávky spoločnosti S., s. r. o., voči spoločnosti S. Na základe uvedenej notárskej zápisnice podala spoločnosť S., s. r. o., návrh na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi Mgr. J. K., D., kde bola exekúcia vedená pod sp. zn. EX 258/05.

Krajský súd však na majetok spoločnosti S. vyhlásil uznesením č. k. 46 K 56/2005-85 zo 6. decembra 2005 konkurz. Spoločnosť S., s. r. o., prihlásila do konkurzu svoju pohľadávkou voči úpadcovi v celkovej výške 14 830 203,30 Sk v rámci oddeleného uspokojenia z nehnuteľností, ktoré boli predmetom záložnej zmluvy, prihláškou z 20. januára 2006. Na prieskumnom pojednávaní konanom 26. júna 2006 na krajskom súde správca konkurznej podstaty poprel pravosť, výšku i poradie celej prihlásenej pohľadávky spoločnosti S., s. r. o. (veriteľ č. 27) z dôvodu, že nárok s právnym dôvodom odmena za sprostredkovanie sumy 6 730 203,30 Sk úpadca neeviduje v účtovníctve a nebol preukázaný ničím okrem faktúr a nárok vo výške 8 100 000 Sk s právnym dôvodom vrátenia pôžičky z dôvodu, že ani takýto dlh úpadca neeviduje v účtovníctve a príjmové doklady preukazujúce poskytnutie prostriedkov konateľom úpadcu do pokladne úpadcu nekorešponduje s ostatným účtovníctvom úpadcu a niet iného dôkazu o poskytnutí takéhoto vkladu konateľom úpadcu do pokladne úpadcu. Zároveň správca konkurznej podstaty

uviedol, že pokiaľ si veriteľ uplatnil nárok na oddelené uspokojenie, na záložné práva vzniknuté v zákonom ustanovenej lehote sa neprihliada. Krajský súd upovedomil spoločnosť S., s. r. o., o popretí jej pohľadávky voči úpadcovi čo sa týka pravosti aj výšky, ako aj o popretí jej práva na oddelené uspokojenie uznesením č. k. 46 K 56/2005-27 z 24. novembra 2006. Týmto uznesením krajský súd určil i lehotu pre spoločnosť S., s. r. o., na podanie žaloby o určenie jej práva.

Ako vyplýva z obsahu spisu krajského súdu sp. zn. 52 Cbi 84/2006, spoločnosť S., s. r. o., takúto žalobu podala 18. decembra 2006. Krajský súd rozsudkom č. k. 52 Cbi 84/2006-Pú-36 z 15. mája 2007 žalobe vyhovel a určil, že pohľadávka žalobcu vo výške 14 830 203,30 Sk je pohľadávkou s právom na oddelené uspokojenie z predaja nehnuteľností, ktoré boli predmetom záložnej zmluvy. Krajský súd žalobe vo vzťahu k právu na oddelené uspokojenie vyhovel s tým odôvodnením, že záložné právo podľa záložnej zmluvy vzniklo 12. septembra 2005, teda po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu, zákon rieši len situáciu, že zanikajú práva na oddelené uspokojenie, ktoré ich veritelia získali v posledných dvoch mesiacoch pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu, a rovnaký následok nestanovuje aj vo vzťahu k právam, ktoré vznikli po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu. Hoci logickým výkladom by bolo možné dospieť i k opačnému záveru, t. j. že v prípade, ak zanikajú práva na oddelené uspokojenie, ktoré ich veritelia získali v období dvoch mesiacov pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu, potom zanikajú i práva na oddelené uspokojenie, ktoré vznikli po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu, takýto výklad by ale odporoval dikcii zákona.

Najvyšší súd na odvolanie žalovaného správcu konkurznej podstaty uznesením sp. zn. 2 Obo 223/2007 z 21. februára 2008 rozsudok krajského súdu č. k. 52 Cbi 84/2006-Pú-36 z 15. mája 2007 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že krajský súd sa dostatočne nevysporiadal s argumentmi žalovaného správcu konkurznej podstaty týkajúcimi sa pravosti a výšky pohľadávky, z výroku napadnutého rozsudku nie je zrejmé, ako krajský súd rozhodol o pravosti a výške pohľadávky, pretože výrok napadnutého rozsudku sa vzťahuje iba na poradie popretej pohľadávky. V situácii, keď konateľ spoločnosti S. nepochybne vedel o podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu v čase uzatvorenia záložnej zmluvy a notárskej zápisnice, krajský súd neposudzoval dôsledne ani platnosť týchto právnych úkonov s ohľadom na § 39

Občianskeho zákonníka. Ďalej najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol: „*Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že interpretácia § 14 ods. 1 písm. f./ ZKV súdom je reštriktívna, zužujúca a preto znením zákona neodôvodnená. Základným spôsobom výkladu určitého výrazu je výklad gramatický, logický, pričom logikou zisťujeme základný obsah výrazu a gramatickým a systematickým výkladom ho spresňujeme.*“

Spoločnosť S., s. r. o., ako postupca a sťažovateľ ako postupník uzatvorili 21. apríla 2008 zmluvu o postúpení pohľadávky voči úpadcovi vo výške 8 100 000 Sk. Krajský súd uznesením č. k. 52 Cbi 84/2006-Pú-81 z 28. júla 2008 s poukazom na uvedenú skutočnosť pripustil vstup sťažovateľa do konania ako druhého žalobcu v časti určenia pravosti, výšky a poradia sťažovateľom nadobudnutej pohľadávky vo výške 8 100 000 Sk.

Krajský súd rozsudkom č. k. 52 Cbi 84/2006-109 z 21. októbra 2008 vo vzťahu k pohľadávke sťažovateľa určil, že táto je vo výške 8 100 000 Sk oprávnená a považuje sa za zistenú, avšak v časti, v ktorej sťažovateľ žiadal určiť svoje právo na oddelené uspokojenie, žalobu zamietol. Konanie o určenie pravosti, výšky a práva na oddelené uspokojenie pohľadávky spoločnosti S., s. r. o., vo výške 6 730 230,10 Sk krajský súd zastavil, pretože spoločnosť S., s. r. o., vzala svoju žalobu späť. Krajský súd výrok o zamietnutí žaloby sťažovateľa o určenie jeho práva na oddelené uspokojenie odôvodnil s poukazom na názor vyslovený najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 2 Obo 223/2007 z 21. februára 2008 tým, že ustanovenie § 14 ods. 1 písm. f) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) treba vykladať tak, že ak podľa tohto ustanovenia zanikajú práva na oddelené uspokojenie, ktoré ich veritelia získali v období dvoch mesiacov pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu, potom sa tento následok vzťahuje i na práva na oddelené uspokojenie, ktoré vznikli po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu. To, že právo na oddelené uspokojenie v tomto prípade vzniklo po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu, nebolo sporné.

Proti výroku rozsudku krajského súdu č. k. 52 Cbi 84/2006-109 z 21. októbra 2008, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľa na určenie práva na oddelené uspokojenie, podal sťažovateľ odvolanie. Argumentoval tým, že ak nadobudol právo na oddelené uspokojenie takmer jeden mesiac po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu, potom na neho nemožno aplikovať ustanovenie § 14 ods. 1 písm. f) zákona o konkurze, pretože toto sa vzťahuje iba na prípady, ak takéto právo nadobudne veriteľ pred podaním návrhu na

vyhlásenie konkurzu. Z tohto dôvodu potom jeho právo na oddelené uspokojenie nemohlo zaniknúť vyhlásením konkurzu.

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Obo 8/2009, 2 Obo 9/2009 z 15. apríla 2009 rozsudok krajského súdu v rozsahu napadnutom odvolaním sťažovateľa potvrdil ako vecne správny. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 4. mája 2009.

Sťažovateľ v sťažnosti ústavnému súdu uviedol, že rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 8/2009, 2 Obo 9/2009 z 15. apríla 2009 bolo porušené jeho základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a právo na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu z dôvodu, že najvyšší súd aplikoval ustanovenie § 14 ods. 1 písm. f) zákona o konkurze svojvoľne, vykladal ho v rozpore s jeho znením a metódami výkladu, natoľko sa odchyľil od jeho znenia, že tým zásadne poprel jeho účel a význam, čo je z ústavného hľadiska neospravedliteľné. Toto ustanovenie striktné stanovuje obdobie, na ktoré sa vzťahuje, teda obdobie, v ktorom ak právo na oddelené uspokojenie veriteľ získal, toto jeho právo zanikne vyhlásením konkurzu. Obdobie začína počnúc dvoma mesiacmi pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu a končí momentom vyhlásenia konkurzu. Pri aplikácii ustanovenia § 14 ods. 1 písm. f) zákona o konkurze mal najvyšší súd použiť výklad doslovný, extenzívny výklad prichádza do úvahy iba v prípade, ak právna norma obsahuje výrazy vágne alebo nejednoznačné, ktoré sa majú výkladom spresniť. Ustanovenie § 14 ods. 1 písm. f) zákona o konkurze vágnym nie je, a preto ho nemožno rozširovať extenzívnym výkladom. Sťažovateľ poukázal ďalej na právnu úpravu v Českej republike, ktorá bola v § 14 ods. 1 písm. f) zákona o konkurze pred novelizáciou doslovne zhodná s úpravou slovenskou, avšak bola následne zmenená tak, že k nej bolo doplnené vo vzťahu k právam na oddelené uspokojenie, že tieto práva zanikajú nielen vtedy, ak vznikli v období dvoch mesiacov pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu, ale aj vtedy, ak vznikli v čase po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu. Sťažovateľ poukázal i na to, že žiadne ustanovenie právneho poriadku v čase vzniku záložného práva nezakazovalo úpadcovi takéto právo zriadiť. Preto potom, ak každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, musí sa rešpektovať zásada ústavnej garancie ochrany dobromyseľne nadobudnutých práv. Ak to tak nie je, dochádza k narušeniu právnej istoty. Napokon sťažovateľ uvádza, že najvyšší súd ho zbavil svojím rozhodnutím záložného práva, ktoré má

nepochybne majetkovú hodnotu, a to v situácii, keď sťažovateľ mal aspoň legitímnu nádej na zhmotnenie svojho majetku, ku ktorému by došlo realizáciou jeho záložného práva.

Sťažovateľ uviedol, pokiaľ ide o tvrdené porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, že k porušeniu týchto jeho práv najvyšším sudom došlo z toho dôvodu, že rozsudok najvyššieho súdu nezodpovedá požiadavke poskytnutia jasnej a zrozumiteľnej odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom právnej ochrany. Najvyšší súd sa v odôvodnení svojho rozsudku najmä preskúmateľným spôsobom nevysporiadal s námietkami sťažovateľa, v rozsudku neuviedol dostatočné a relevantné dôvody týkajúce sa skutkovej i právnej stránky, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Je to tak najmä preto, že z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu nemožno zistiť, akými logickými argumentami a logickými operáciami dospel k svojmu záveru.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc,

návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy, práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť vydaním rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 8/2009, 2 Obo 9/2009 z 15. apríla 2009.

Ústavný súd sa zaoberal najprv tou časťou sťažnosti sťažovateľa, v ktorej tvrdil, že rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 8/2009, 2 Obo 9/2009 z 15. apríla 2009 malo byť porušené jeho základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

K porušeniu týchto práv sťažovateľa malo dôjsť jednak tým, že rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 8/2009, 2 Obo 9/2009 z 15. apríla 2009 nebol náležite odôvodnený, a jednak tým, že bol založený na svojoľnej aplikácii ustanovenia § 14 ods. 1 písm. f) zákona o konkurze.

Podľa § 14 ods. 1 písm. f) veta pred bodkočiarkou zákona o konkurze vyhlásenie konkurzu má tieto účinky: zanikajú práva na oddelené uspokojenie (§ 28), ktoré sa týkajú majetku patriaceho do podstaty a veritelia ich získali v posledných dvoch mesiacoch pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na

kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Najvyšší súd v odôvodnení rozsudku sp. zn. 2 Obo 8/2009, 2 Obo 9/2009 z 15. apríla 2009 uviedol:

«Odvolateľom zastávaný výklad tohto ustanovenia [§ 14 ods. 1 písm. f) zákona o konkurze – pozn.], o ktorý opiera dôvodnosť svojho odvolania, že totiž toto ustanovenie striktne vymedzuje obdobie, kedy zanikajú práva na oddelené uspokojenie ako obdobie výlučne dvoch mesiacov pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu, nie je správny. Odvolanie sa na právnu úpravu v ČR a jej novelizáciu obdobného ustanovenia nepreukazuje správnosť zastávaného názoru o nemožnosti vykladať toto ustanovenie v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým sa súd 1. stupňa riadil a ktorý odvolateľ neopodstatnene nazýva extenzívnym výkladom a tvrdí, že zasahuje do ústavnej garancie jeho dobromyseľne nadobudnutých práv, pričom sa odvoláva na ust. čl. 2 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého každý môže konať čo nie je zakázané.

Odvolateľov prístup k interpretácii cit. ustanovenia § 14 ods. 1 písm. f) ZKV je chybný.

Je nesporné, že na správnu interpretáciu akéhokoľvek ustanovenia zákona treba, okrem jazykovo-gramatického výkladu použitých slov, aplikovať aj výklad logický, to znamená, že náplň použitých slov treba zisťovať podľa toho, aký význam sa im prikladá v právnej praxi a teórii, pričom treba mať na zreteli, že každý zákon má svoj účel (ratio legis), svoje systematické členenie, ktoré má samozrejme tiež vplyv na výklad v ňom zaradeného ustanovenia.

Citované ustanovenie § 14 ods.1 písm. f/ ZKV tvorí súčasť ust. § 14 až § 14b nesúcich nadpis Účinky vyhlásenia konkurzu. To značí, že ust. § 14 ods.1 písm. f/ ZKV upravuje účinky vyhlásenia konkurzu, teda, že nesporne vyhlásením konkurzu zanikajú presne označené práva na oddelené uspokojenie, teda práva týkajúce sa majetku patriaceho do podstaty a veritelia ich získali v posledných dvoch mesiacoch pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu. Čisto gramatický výklad výrazu „a veritelia ich získali v posledných dvoch mesiacoch pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu“, by bol možno taký, aký podáva odvolateľ, logický výklad v spojení s náležitou výkladu zo zreteľa právnej teórie a praxe a účelu právnej úpravy je taký, že ako sa uvádza na začiatku citovaného ustanovenia „vyhlásením konkurzu“ zanikajú práva na oddelené uspokojenie, ktoré sa týkajú majetku patriaceho do podstaty a veritelia ich získali v období počnúc 2 mesiacmi pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu a končiac jeho vyhlásením. Teda zákon týmto ustanovením predlžuje obdobie získania práv na oddelené uspokojenie, ktoré vyhlásením konkurzu zanikajú na obdobie 2 mesiacov pred podaním návrhu na vyhlásenie do jeho vyhlásenia podobne, ako toto obdobie skracuje dokonca až na deň rozhodnutia súdu v prípade upravenom ust. písm. g/ cit. paragrafu a odseku.

Neobstojí ani žalobcom v 2. rade v odvolaní zastávaný názor, že podľa neho neprípustne extenzívna interpretácia je porušením i ústavnej garancie ochrany jeho dobromyseľne nadobudnutých práv, keďže žiadne ustanovenie ZKV nezakazovalo úpadcovi zriadiť právo na oddelené uspokojenie po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu. Chybnosť tohto odvolateľovho názoru vychádza a súvisí s jeho nesprávnym subjektívnym názorom, že výklad ust. § 14 ods.1 písm. f/ ZKV súdom 1. stupňa ako aj odvolacím súdom je extenzívny. Pritom ide, pokiaľ ide o príslušne ustanovenie ZKV o v právnych normách obvyklé a nutne úsporné, teda stručné, ale pritom presné vyjadrenie úpravy konkrétnej situácie, prirodzene v jej systematickom zaradení čo do výkladu postupu v súlade s právnou teóriou a praxou.

Na tomto základe odvolací súd rozsudok súdu 1. stupňa v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil. »

Ústavný súd tiež zastáva názor, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne

a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah sa zaoberal posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk a dospel k záveru, že najvyšší súd na argumentáciu sťažovateľa reagoval primeraným spôsobom, vysporiadal sa so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, a do odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol postup, akým dospel k svojmu rozhodnutiu. Ústavný súd preto považuje takéto odôvodnenie rozsudku za dostatočné, jasne a zrozumiteľne reagujúce na všetky pre vec významné argumenty sťažovateľa obsiahnuté v jeho odvolaní i skorších podaniach, a teda za ústavne konformné.

Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že jej podstatou je i nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu týkajúcim sa otázky aplikácie a výkladu § 14 ods. 1 písm. f) zákona o konkurze. Zatiaľ čo sťažovateľ tvrdí, že jediným správnym a ústavne konformným spôsobom výkladu tohto ustanovenie je ten, podľa ktorého vyhlásením konkurzu zanikajú iba tie práva na oddelené uspokojenie, ktoré nevznikli prv, než dva mesiace pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu, a súčasne nevznikli neskôr, než v deň podania návrhu na vyhlásenie konkurzu súdu, najvyšší súd toto ustanovenie vykladá tak, že dňom vyhlásenia konkurzu zanikajú aj tie práva na oddelené uspokojenie, ktoré vznikli v čase od podania návrhu na vyhlásenie konkurzu do dňa vyhlásenia konkurzu.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť

k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

Ústavný súd sa teda ďalej zaoberal tým, či spôsob aplikácie § 14 ods. 1 písm. f) zákona o konkurze najvyšším súdom nebol svojvoľný alebo arbitrárny, a teda či sa najvyšší súd neodchýlil od znenia tohto zákonného ustanovenia do tej miery, aby poprel jeho účel a zmysel.

Podľa názoru ústavného súdu účelom a zmyslom ustanovenia § 14 ods. 1 písm. f) zákona o konkurze je ochrana konkurznej podstaty, ako aj veriteľov úpadcu najmä pred takým konaním úpadcu, ktorým úpadca zriadi právo na oddelené uspokojenie pre niektorého z veriteľov v čase bezprostredne predchádzajúcom vyhláseniu konkurzu z dôvodu, že v takom prípade môžu byť spravidla ohrozené práva ostatných veriteľov. Časový úsek bezprostredne pred vyhlásením konkurzu je charakteristický tým, že v ňom už zrejme úpadca môže predpokladať z jemu známych okolností vyhlásenie konkurzu na svoj majetok. To nepochybne platí od momentu podania návrhu na vyhlásenie konkurzu niektorým z veriteľov. Zákonodarca ochranu veriteľov a konkurznej podstaty posilnil tým, že začiatok takto vymedzeného obdobia s týmto cieľom „posunul“ pred deň podania návrhu na vyhlásenie konkurzu. Preto taký výklad ustanovenia § 14 ods. 1 písm. f) zákona o konkurze, podľa ktorého zanikajú vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu nielen práva oddelených veriteľov, ktoré získali v období dvoch mesiacov pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu, ale aj po ňom, zodpovedá zmyslu a účelu tohto zákonného ustanovenia.

Ústavný súd preto nepovažoval právny názor najvyššieho súdu, na ktorom založil potvrdenie napadnutého rozsudku krajského súdu, za svojvoľný či arbitrárny. Aplikácia ustanovenia § 14 ods. 1 písm. f) zákona o konkurze najvyšším súdom nepoprela jeho účel a zmysel.

Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ tvrdil, že rozhodnutím najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pokiaľ sťažovateľ v petite svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu namietal aj porušenie čl. 48 ústavy, v jej odôvodnení neuviedol žiadne konkrétne dôvody, pre toto svoje tvrdenie. Zo sťažnosti sťažovateľa nie je zrejmé, z akého dôvodu malo dôjsť k porušeniu tohto jeho základného práva, hoci jednou z náležitostí sťažnosti podanej ústavnému súdu podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde je i odôvodnenie návrhu. Ústavný súd preto považoval sťažnosť sťažovateľa v tejto jeho časti za zjavne neopodstatnenú a podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju aj v tejto časti odmietol.

Ústavný súd sa ďalej zaoberal tou časťou sťažnosti sťažovateľa, v ktorej tvrdil, že rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 8/2009, 2 Obo 9/2009 z 15. apríla 2009 došlo k porušeniu jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Sťažovateľ túto časť sťažnosti odôvodnil tým, že najvyšší súd ho svojím rozhodnutím zbavil záložného práva, ktoré má nepochybne majetkovú hodnotu, a to v situácii, keď sťažovateľ mal aspoň legitímnu nádej na zhmotnenie svojho majetku, ku ktorému by došlo realizáciou jeho záložného práva.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd sa najprv zaoberal posúdením toho, či vo vzťahu k právu sťažovateľa na oddelené uspokojenie jeho pohľadávky, určenie existencie ktorého bolo predmetom konania pred najvyšším súdom, platilo, že ide o „majetok“ sťažovateľa v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu, resp. spôsobilý predmet vlastníctva podľa čl. 20 ústavy.

Za majetok v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa považuje nielen existujúci majetok vo vlastníctve fyzickej alebo právnickej osoby, teda veci alebo iné aktíva, ktorých vlastníkom je táto osoba, ale i majetok, ku ktorému nadobudnutie vlastníctva môže fyzická alebo právnická osoba legitímne očakávať. Je potrebné súhlasiť so sťažovateľom, že právo na oddelené uspokojenie pohľadávky veriteľa v konkurznom konaní má nepochybne majetkovú hodnotu.

V tomto prípade ústavný súd skúmal, či ide o majetok existujúci alebo aspoň o legitímnu nádej na jeho nadobudnutie v budúcnosti na základe rozsudku súdu. Predmetom konania pred najvyšším súdom bolo určenie, či toto právo existovalo alebo neexistovalo v čase rozhodovania najvyššieho súdu, pretože predmetom konania vedeného pred ním bolo iba určenie jeho existencie. Pokiaľ v zmysle právnych predpisov právo na oddelené uspokojenie sťažovateľovej pohľadávky zaniklo v čase pred rozhodnutím najvyššieho súdu, potom nešlo o existujúci majetok sťažovateľa. Rovnako tak nemohla svedčiť sťažovateľovi ani legitímna nádej na jeho nadobudnutie, pretože takáto legitímna nádej nemohla mať oporu v platných právnych predpisoch.

Ako už bolo uvedené, ústavný súd zastáva názor, podľa ktorého vo veci sťažovateľa právo na oddelené uspokojenie jeho pohľadávky zaniklo vyhlásením konkurzu na majetok jeho dlžníka, a preto v jeho veci nejde o prípad, v ktorom by mohlo prípadne dôjsť k jeho obnoveniu. Ak najvyšší súd za tejto situácie neurčil jeho existenciu, nemohol porušiť základné právo sťažovateľa garantované čl. 20 ústavy či právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd preto odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť sťažovateľa i v tej jej časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Je zrejmé, že niet príčinnej súvislosti medzi rozsudkom najvyššieho súdu a porušením tvrdených práv sťažovateľa.

Pre úplnosť ústavný súd považuje za potrebné dodať i to, že rozhodnutím najvyššieho súdu neboli porušené ani dobromyseľne nadobudnuté práva sťažovateľa či zásada právnej istoty. Ústavne konformnou aplikáciou zákonného ustanovenia účinného v danom čase a nepôsobiaceho retroaktívne všeobecným súdom nemôže potom dôjsť ani k porušeniu zásady právnej istoty, na ktorej, tak ako to tvrdí sťažovateľ, je postavený i právny štát.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2009